

wszytek na ratusz poznański i tam potem przez pewne osoby ma być oddań do ręki iegomości pana generała wielgopolskiego², który za te pieniądze podiał się rzemieśnikom dostać i tę rzekę Wartę wedle potrzeby do nawigacyjnej wyrumować. A ieśliby więc temi pieniędzmi, które się z takiego podatku dostaną, temu dosyć nie mógł uczynić, tedy na potym o więcej pieniądzech obmyślać i stanowić z tych dwu Woiewodztw będziemy. Które to takowe postanowienie i [u]chwałę do wiadomości wszech onych ziem obywatelów i komuby to iedno należało, przywodzimy, i aby od każdego całe zachowana i we wszystkim dzierzana była, znaiduiemy. A na świadectwo i wiarę tego pewniejszą pieczęć tu przyciśnioną iest. **Datum** w Warszawie czwartego dnia miesiąca stycznia roku Pańskiego tysiąc pięćset ośmdziesiątego, panowania Naszego roku czwartego. **Stephaniis Rex subscripsit.**

III. LITTERAE UNIVERSALES DE QUARTA PRO HAC VICE TANTUM IMPETRATA PROPTER BELLI NECESSITATEM [12 STYCZNIA 1580 R.]

Stefan etc. Wszem wobec i każdemu z osobna, do których wiadomości przychodzić to będzie, oznaimuiemy, iż rady Nasze koronne, także i wszyscy inni dzierzawcy dóbr Naszych tu na tym sejmie będący, gdyż wszyscy starostowie i dzierzawcy Naszy byli od Nas przed sejmem obwieszczeni, uważywwszy u siebie tak gwałtowną wielką potrzebę Naszą i Rzeczypospolitej, pozwolili Nam z chęci i miłości swej przeciw Rzeczypospolitej nie z powinności, przykładając się do tej potrzeby tak gwałtownej wojny z Moskiewskim, kwartę taką, jaką każdy z nich przedtym oddawać i płacić iest powinien z tych wszystkich dóbr, które są przez rewizory i lustratory rewidowane, **nullis penitus exceptis**, takową drugą kwartę oddać i płacić na świętki blisko przysze w Rawie do rąk samego pana podskarbiego koronnego i za iego własnymi kwity pozwolili, tak żeby ta druga kwarta przez każdego z nich, **nemine excepto** oddana i zapłacona **pro hac una vice** była. A gdzie są iakie arendy, tedy tym sposobem, iako iest w konstytucyj **anni** 1567 deklarowano¹, maią i będą powinni wszyscy do tej potrzeby Rzeczypospolitej przyłożyć się pod winą duple, którą oni na się dobrowolnie **pro hac vice tantum** włożyli, o co instygator czynić będzie miał, zostaiąc mocnie przy dożywotnich prawiech swoich i opowiedaiąc się w tymże; na to **pro hac una vice tantum salvis iuribus** pozwalaią. A tak aby kto z starostw i dzierzawiec dóbr Naszych wszelakich niewiadomością potym się nie wymawiał, ten uniwersał Nasz do wszech woiewodztw i starostw sądowych odsyłamy, zlecając i rozkazując, aby go obwołać i do wiadomości wszem przywieść dali. Znak dla łaski Naszej i powinności swej nie czyniąc. Dan na sejmie walnym w Warszawie dnia dwunastego stycznia roku Bożego tysiąc pięćset ośmdziesiątego, panowania Naszego roku czwartego. Za własnem Króla Iego Miłości rozkazaniem.

² Był nim wówczas Wojciech Czarnekowski herbu Nałęcz, kasztelan santocki.

¹ Por. wyżej nr LXX, p. I.